

Jeg vil væрге om Grundloven

Taler

Oscar II

Dato

21 juni 1882

Omstendigheter

Tale ved Stortingets opløsning

- 1 Gode Herrer og Norske Mænd! Mer end to Menneskealdre ere henrundne, siden Norge gjenvandt Selvstændighed under en fri Forfatning og en paa Ligeberettigelsens Grund bygget Forening med Broderfolket. I dette Tidsrum har raadet en lovbunden Frihed og en aldrig afbrudt Fred, som har tilladt den
- 5 fyldigste Udvikling af alle Folkets Evner. Rigt er Arbeidet bleven velsignet, og store have Fremskridtene været i alle Retninger.

- Idet mine Ønsker og Bestræbelser ere gaaede ud paa at bygge videre paa det vundne Grundlag, er Jeg mig bevidst herved at have været besjælet af oprigtig
- 10 Kjærlighed til Grundloven, hvorpaa den lovbundne Frihed indadtil hviler, og af trofast hengivenhed for Foreningen, hvorpaa vor Tryghed udadtil væsentlig beror.

- Ledet af disse Følelser og med dette Maal for min Virken, nærede Jeg sikker
- 15 Fortrøstning om en stadig Udvikling og Fremgang, idet Jeg trygt stolede paa Storthingets kraftige Medvirken.

- Ogsaa under denne Valgperiode, som er forløben, siden Jeg sidst personlig stod ligeoverfor Storthinget, er mangen gavnlig Beslutning fattet, men paa den
- 20 anden Side er denne Forsamlings Forhandlinger oftere gaaede i en Retning, der fra min Side ikke har kunnet finde Tilslutning, og de have stundom fremkaldt Beslutninger, til hvis Fuldbgyrdelse Jeg som Hævder af den Kongemagten ved Grundloven givne Stilling i Statsforfatningen ikke har kunnet række min
- 25 Haand. Ved flere Leiligheder har ogsaa Storthinget ladet den jævne Udviklings Arbeide staa tilside under en Stræben efter at indskrænke den Myndighed, der af Grundloven er henlagt under Kongen.

Det er paastaaet, at Kongemagten skal have afvist det Samarbejde mellem
30 Statsmagterne, hvortil Statsraadernes Deltagelse i Stortingets Forhandlinger
ville give Anledning. Denne Paastand er ikke beføiet. For at imødekomme
Stortinget har Jeg gjentagende fremsat Forslag til denne Forandring i
Grundloven, og et saadant Forslag er fremdeles hvilende hos Stortinget. De
Vilkaar, hvortil mit Forslag er knyttet, troede og tror Jeg under vore
35 forfatningsmæssige Forhold at være af særlig Betydning. Lignende Vilkaar
savnes heller ikke i andre konstitutionelle Forfatninger, selv saadanne, der
frembyde langt stærkere konservative Garantier end vor.

For at imødekomme Stortinget har Jeg, uanseet de dermed forbundne
40 Betænkeligheder, Aar efter andet meddelt mit Samtykke til en Forlængelse af
dets Samvær langt udover den Tid, som ved Indførelse af aarlige Storting blev
forudsat.

Da Jeg maatte nægte mit Samtykke til en Beslutning om, at en Storthingskomite
45 skulde forblive samlet, efter at Stortinget var opløst, tilbød Jeg for at
imødekomme Stortinget en Forhandlingsmaade, der fuldt ud vilde tilfredsstille
Kravene paa grundig Sagsbehandling.

Men Stortinget har ikke ved nogen Skridt fra den udøvende Magts Side,
50 omend udgaaet af de oprigtigste Ønsker om Samarbejde og Forstaaelse, kunnet
bevæges til en tilsvarende Imødekommenhed.

Med alvorlig Bekymring har Jeg maattet erfare, at Stortinget vil gjøre
gjældende, at det uden Kongens Samtykke kan forandre Grundloven. Min
55 Overbevisning om det uberettigede i denne Paastand er urokkelig. Kun Konge
og Storting i Forening har Magt til at forandre Grundloven. Med dyb Følelse
af min kongelige Pligt vil Jeg af al min Evne værge om den Grundlov, som vi alle
- I saavel som Jeg - har besvoret, og som enhver ubrødeligen maa overholde, hvis
Samfundets Fred og Tryghed skal kunne bevares.

60 Jeg sætter mit Haab til, at at den beklagelige Splittelse og Ophidselse, som har
trængt sig ind i vort offentlige Liv, efterhaanden maa give Plads for en mere
uhildet og sindigere Opfatning af bestaaende Forhold og af Samfundslivets
Krav, og at alle oplyste og fædrelandssindede Mænd, hver i sin Kreds, ville støtte
65 mine Bestræbelser til dette Maal.

Maatte et naadigt Forsyn afværge de uheldssvangre Følger af ethvert Forsøg paa at røkke selve Grundvolden for den Samfundsorden, hvorunder det norske Folk i saa mange Aar har levet lykkeligt og frit.

Med Bøn til Gud om, at saa maa ske, og om hans Velsignelse over Folk og Rige erklærer Jeg herved det 31de ordentlige Storting hævet, og forbliver Jeg Eder, gode Herrer og Norske Mænd, med al Kongelig Yndest og Naade velbevaagen.

75

Emner

Innlegg i Stortinget

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/jeg-vil-vaerge-om-grundloven>

80

85

90

95

100

105